

**Odbor vnější komunikace
Oddělení informačních služeb - ústředí**

Vážený pan

.....

V Praze dne 23. 10. 2018

Č.j.: CSU-02947/2018-15

Zn.: Z-07772-CEN-18

Počet listů/příloh: 2/0

Vyřizuje: Mgr. Štěpánka Zelenková

Tel.: 274 052 430

E-mail: stepanka.zelenkova@czso.cz

Věc: K žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ze dne 5. 10. 2018

Vážený pane,

v odpovědi na Vaši žádost o informace k volbám Vám sděluji níže uvedené. Současně uvádím, že Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“) na základě § 4 odst. 1 písm. p) zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, vykonává státní správu na úseku zpracování výsledků voleb, ovšem činnost ČSÚ, jako jednoho z volebních orgánů, je omezená a definují ji příslušné volební zákony (491/2001 Sb., 247/1995 Sb., 130/2000 Sb., 62/2003 Sb., 275/2012 Sb.), které shodně uvádí, že ČSÚ především vypracovává závazný systém zjišťování a zpracování výsledků voleb, vyhotovuje příslušné programové vybavení pro účely zpracování výsledků voleb a poskytuje výsledky voleb. Z činnosti ČSÚ vyplývají i omezení vztahující se k zodpovězení vašich otázek.

1. *Jaké jsou volební systémy v ČR. Jaké jsou typy voleb v ČR. Jaký je systém komunální volby. Může „běžný občan“ ovlivnit politiku? Jak? Kdy? Čím? „Rozklíčujte“ pojmy- tj. co znamená to, že máme rovné, všeobecné a přímé volební právo? Jak to, že je hlasování tajné, když chodíme do volebních místností osobně a na konkrétní jméno? Volební právo máme aktivní a pasivní. Co to znamená (dále jen „volební zákon“).*

Volební systémy v ČR, ve smyslu způsobu volby a rozdělení mandátů, jsou v ČR definovány především příslušnými volebními zákony vztahujícími se ke konkrétním volbám: jde o zákony č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky; č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů; č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí; č. 62/2003 Sb. o volbách do Evropského parlamentu a č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky, vždy ve znění pozdějších předpisů. Rámcově jsou volební systémy upraveny již Ústavou České republiky (např. v člancích 18, 56 a 102) a promítají se také právní předpisy Evropské unie. Ve volební praxi se uplatňují dva hlavní systémy. Prvním je systém většinový, používaný při volbách do Senátu a při volbě prezidenta republiky. Druhým je systém poměrného zastoupení, který se používá při ostatních volbách. Více k volebním metodám přepočtu hlasů na mandáty je možné nalézt na internetové stránce ČSÚ:

https://www.czso.cz/csu/czso/metody_pro_prepocet_hlasu_na_mandaty.

Systém pro volby do zastupitelstev obcí (komunální volby) je dán ustanoveními zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou Ministerstva vnitra č. 59/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 491/2001 Sb.

Informace o způsobu volby lze najít také na internetových stránkách Ministerstva vnitra v dokumentu *Informace o způsobu hlasování*:

<http://www.mvcr.cz/soubor/informace-o-zpusobu-hlasovani-ve-volbach-do-zastupitelstev-obci-v-roce-2018.aspx>

Způsob rozdělení mandátů ve volbách do zastupitelstev obcí je popsán také na internetových stránkách ČSÚ v dokumentu *Postup při rozdělování mandátů ve volbách do zastupitelstev obcí*:

<https://www.czso.cz/documents/10180/92054255/rozdelovanimandatuzo18.pdf/019a0800-9827-4ba1-b82e-01a42f93db12?version=1.1>

Každý občan může ovlivnit politiku tím, že má Ústavou ČR dané právo volit a být volen do všech zákonodárných sborů dle pravidel stanovených příslušnými volebními zákony. Ohledně vysvětlení Vámi dotazovaných termínů – *rovné, všeobecné a přímé volební právo* – lze doporučit například internetové stránky Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, kde jsou tyto ústavní zásady volebního práva popsány:

<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=301>.

Na stejné internetové adrese je vysvětlen i Vámi dotazovaný pojem *tajné hlasování*. Tajnost hlasování je zachována i při volbě ve volební místnosti. Přestože si okrsková volební komise v seznamu voličů učiní záznam o tom, že volič se dostavil k volbám a byla mu vydána úřední obálka, je volba tajná, protože volič pracuje s hlasovacím lístkem v určeném prostoru za plentou (která zaručuje soukromí), kde také vybraný, případně upravený, hlasovací lístek vloží do úřední obálky (není označena jménem voliče, je zcela anonymní) a úřední obálku vhodí následně do zapečetěné volební schránky. Po skončení hlasování je obsah volební schránky vysypán na pracovní plochu a smíchán; není tedy již možné spojit konkrétního voliče s odevzdaným hlasem v úřední obálce. Aktivní volební právo znamená volit, pasivní volební právo znamená být volen.

Formulace „dále jen „volební zákon“ se používá v případech, kdy se na stejný zákon v delším textu odvolává autor častěji a není z důvodu přehlednosti vhodné vždy opakovat číslo a plný název konkrétního volebního zákona. V takovém případě se číslo a plný název uvede jednou, za ním se uvede „(dále jen „volební zákon“)“ a pak se v textu používá již jen zkrácený text „volební zákon“, jde tedy o avizovanou zkratku pro konkrétní volební zákon.

2. *Kdy získaly ženy právo volit? A být voleny? Kdo se stal posledním vítězem voleb do Senátu. Jak se volba vyvíjela, kolik bylo původně kandidátů, byla volba dvoukolová?*

Právo žen volit a být voleny závisí na legislativě jednotlivých států. V případě České republiky mají muži i ženy stejná volební práva. Informace ohledně datování volebního práva žen nespádají však ani okrajově do kompetence ČSÚ a lze doporučit vyhledat odbornou literaturu.

Při posledních volbách do Senátu Parlamentu ČR, v říjnu 2018, kandidovalo 236 kandidátů ve dvaceti sedmi senátních volebních obvodech. Dva kandidáti byli zvoleni nadpoloviční většinou všech odevzdaných platných hlasů ve volebním obvodu již v 1. kole voleb, ve dnech 5. a 6. října 2018, ve zbývajících 25 obvodech žádný z kandidátů nedosáhl v 1. kole voleb zákonem stanovenou hranici pro získání mandátu. Rozhodovalo tak o týden později druhé kolo voleb, do kterého postoupili v každém volebním obvodu dva kandidáti s nejvyšším počtem získaných hlasů. Zbývajících 25 senátorů tak bylo zvoleno ve 2. kole voleb, které se konalo ve dnech 12. a 13. října 2018. Seznam všech 27 zvolených senátorů ve volbách v říjnu 2018 je k dispozici na internetových stránkách:

<https://www.volby.cz/pls/senat/se1111?xjazyk=CZ&xdatum=20181005&xv=7&xt=2>

Další informace k těmto volbám je možné nalézt na internetových stránkách ČSÚ:

<https://www.volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ&xdatum=20181005>

Podrobné informace o průběhu a výsledcích voleb až do úrovně jednotlivých okrsků jsou přístupné veřejnosti také ve formátu otevřených dat na internetových stránkách:

https://www.volby.cz/opendata/se2018/se2018_opendata.htm

S pozdravem